

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/10/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120205537
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8120205537.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v spore žalobkyne: E. C., L.. XX.XX.XXXX, P. J. E. Š. XXX, XXX XX G., právne zastúpenej: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: TOMA úverová a leasingová, a. s., so sídlom Májová 1319, 022 01 Čadca, IČO: 36 664 090, právne zastúpenému: JUDr. Martinou Fábryovou, advokátkou, so sídlom Floriánska 16, 040 01 Košice, IČO: 52 405 656, o zaplatenie 11.348,18 eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 14Csp/86/2020 - 123 zo dňa 11.11.2021 v spojení s opravným uznesením zo dňa 29.12.2021 č. k. 14Csp/86/2020 - 158, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výrokoch I. a III.

Priznáva žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 1.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. P r i z n á v a žalobkyni vo vzťahu k žalovanému nárok na 100 % náhradu trov konania z prisúdenej sumy, o ktorej výške bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

2. Súd prvej inštancie takto rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému primeraného finančného zadostučinenia vo výške 11.348,18 eur s odôvodnením, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8C/64/2013 o čiastočnú neplatnosť právneho úkonu bola ako žalobkyňa v postavení spotrebiteľky úspešná.

Súd prvej inštancie sa v prvom rade vysporiadal s námietkou prekážky litispendencie. Stotožnil sa s odôvodnením, tak ako je uvedené aj v rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 20Csp/87/2020-70 zo dňa 30.04.2021. V danom prípade je zrejmé, že žalobkyňa v tomto konaní žiada o primerané finančné zadostučinenie vo vzťahu k výroku Okresného súdu Prešov zo dňa 02.10.2017 sp. zn. 8C/64/2013, ktorým súd určil čiastočnú neplatnosť právneho úkonu a to v Zmluve o zriadení záložného práva č. XXXXX zo dňa 18.03.2008 v časti čl. V bod 1 tejto zmluvy. O vzájomnom návrhu žalovaného na zaplatenie sumy 9.342,58 eur s prísl. bolo rozhodnuté samostatným výrokom, kde tento návrh bol zamietnutý. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie sú dané neodstrániteľné prekážky tohto konania. Čo sa týka nároku žalobkyne, súd prvej inštancie konštatoval, že je daný základ nároku na primerané finančné zadostučinenie, nakoľko došlo k porušeniu práva spotrebiteľa (záložná zmluva sa prieči dobrým mravom). Po zohľadnení uvedených kritérií súd považoval za primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.000 eur a preto žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

Súd prvej inštancie ustálil, že žalobkyňa po právoplatnom skončení sporu, v ktorom bolo jej návrhu na určenie čiastočnej neplatnosti zmluvy o záložnom práve vyhovené, požiadala o výmaz poznámky na LV kat. úz. E. E., Okresný úrad G., Katastrálny odbor s tým, že zmluva bola vyslovená za neplatnú, aby táto nezákonná ľarcha nebola prekážkou pri prevode vlastníctva bytu. Žalobkyňa vstúpila do jednanía so žalovaným ohľadom toho, ako by bolo možné predmetnú ľarchu na liste vlastníctva vymazať, pričom výsledkom tohto jednanía bola dohoda o urovaní a zmene právnych vzťahov. Z obsahu tejto dohody je zrejmé, čo viedlo žalobkyňu a jej manžela k uzavretiu tejto dohody a následne aj k zaplateniu sumy 5.250 eur napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Prešov vo veci sp. zn. 8C/64/2013 bolo rozhodnuté, že protinávrh žalovaného o zaplatenie 9.342,58 eur bol zamietnutý, pričom súd návrh žalovaného zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie žalovaného, teda žalovaný vymohol napriek súdному rozhodnutiu a jeho autorite od žalobkyne a jej manžela sumu 5.250 eur. Nemôže byť preto toto konanie žalobkyne na jej ujmu, keď to bol práve žalovaný, ktorý opätovne postupoval už dokonca v rozpore s rozhodnutím súdu.

O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 a § 262 CSP.

3. Proti rozsudku v celom rozsahu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nesprávne právne posúdenie veci a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedol, že v prípade, ak by uplatnil voči žalobkyňi neprijateľnú zmluvnú podmienku alebo v prípade ak by podnet žalobkyne nechcel túto podmienku zo zmluvy odstrániť, tak vtedy by bolo legitímne priznať žalobkyňi primerané finančné zadost'učinenie. Preto sa mu javí aj primerané finančné zadost'učinenie vo výške 1.000 eur ako neprimerane vysoké aj vzhľadom na hospodárske výsledky žalovaného, ktoré na súde prvej inštancie žalovaný preukázal a žalobkyňa ich nerozporevala. Žalovaný považuje konanie žalobkyne v rozpore s dobrými mravmi, pretože z jednej strany sa domáha čiastočnej neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva a z druhej strany žalobkyňa namietala aktívnu vecnú legitímáciu k hlavnému záväzku zmluvy o úvere a následne sama iniciuje uzatvorenie dohody o urovaní k zmluve o úvere. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie.

4. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu písomne vyjadrila. Uviedla, že je to práve žalovaný, ktorý v rozpore so zákonom chcel zneužiť výkon záložného práva na obohatenie sa o sumu 11.348,18 eur. Primeranosť sumy 1.000 eur je vzhľadom najmä na postoj žalovaného, intenzitu porušenia spotrebiteľských noriem a výšku žalovanej sumy v základnom konaní evidentne minimálne daná. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a uplatnila si aj náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5. V replike sa žalovaný vyjadril, že v celosti sa pridrižiava svojho odvolania a zároveň dopĺňa, že žalobca v čase, keď uzatvoril dohodu o urovaní bol zastúpený advokátom, preto nie je možné akékoľvek tvrdenie, že bola využitá jeho tieseň alebo bol akokoľvek inak prinútený zaplatiť žalovanému.

6. Súd prvej inštancie opravným uznesením č. k. 14Csp/86/2020-158 zo dňa 29.12.2021 opravil záhlavie rozsudku v časti označenia žalobkyne.

7. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nebolo dôvodné.

8. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

9. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na

ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdny sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

10. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

11. Podľa ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

12. Podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, vrátane vydania bezdôvodného obohatenia, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi.

13. Oboznámením sa s obsahom spisu, odôvodnením napadnutého rozhodnutia, zisteným skutkovým stavom, ako aj právnym posúdením uplatneného nároku, odvolací súd konštatuje, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie. Súdom prvej inštancie vo svojej úvahe dospel k správne mu záveru, že po zohľadnení kritérií považoval za primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000 eur.

14. V konaní nebolo sporné, že v predchádzajúcom spore OS Prešov pod sp. zn. 8C/64/2013, sa žalobkyňa úspešne domohla porušenia jej práva ako spotrebiteľa.

V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobkyňou a žalovanými je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená zmluva je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa poslednej vety ustanovenia § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa. Z uvedeného preto vyplýva splnenie predpokladu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia pri uplatnenom porušení

práva alebo povinnosti ustanovenej nielen samotným zákonom č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa ale aj osobitnými predpismi, v tomto prípade § 53 Občianskeho zákonníka.

15. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od porušovania práv a povinností stanovených normami zameranými na ochranu spotrebiteľa a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Aj keď zákon, ako to už bolo skôr konštatované, nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma, v prejednávanej veci vznik ujmy na strane žalobkyne bez akýchkoľvek pochybností vznikol.

16. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria, a to intenzita, časové trvanie závažného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Jednou z okolností ovplyvňujúcich rozhodnutie o výške primeraného finančného zadosťučinenia je aj závažnosť a intenzita protiprávneho konania žalovaného a intenzita trvania a rozsahu nepriaznivých následkov u žalobkyne. Súd prvej inštancie sa náležite vyrovnal s otázkou určenia výšky primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1.000 eur, pričom s týmito dôvodmi sa odvolací súd plne stotožňuje. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednaní zmluvy o úvere závadne konal. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a splňať požiadavku primeranosti.

17. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, žalovaný ako dodávateľ sa v zmluvnom vzťahu so žalobkyňou ako spotrebiteľom dopustil porušenia jej povinností vyplývajúcich mu z ust. § 53 ods. 1, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, pričom ide o zákonné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľa. Žalobkyňa z dôvodu neplatne dojednanej záložnej zmluvy musela iniciovať súdne konanie na ochranu svojich spotrebiteľských práv, pričom samotné súdne konanie je stresujúcim faktorom, odôvodňujúcim priznanie finančného zadosťučinenia.

18. Za daného stavu, s ohľadom na závažné porušenie práv žalobkyne zo strany žalovaného, ktorých ochrany sa žalobkyňa úspešne domohla na súde, je priznanie finančného zadosťučinenia plne dôvodné a jeho priznaná výška je primeraná povahe a rozsahu porušenia práv žalobkyne, zodpovedá svojmu účelu (teda poskytnúť satisfakciu spotrebiteľovi a odradiť dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov) pričom vo vzťahu k žalobkyňi - spotrebiteľovi nepredstavuje neopodstatnené, neprimerané obohacovanie sa.

19. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol skutkové a právne dôvody, pre ktoré považoval za primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000 eur. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06).

20. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý odvolací súd spolu s opravným uznesením, postupom podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a 262 ods. 1 CSP. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo). Nejde o procesne neúspešnú žalobkyňu, ak

jej bola priznaná aspoň časť uplatneného nároku, nemožno ju totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Žalobkyňu treba považovať za plne úspešnú, keď mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto z jeho procesného úkonu závisela, výlučne od úvahy súdu. V predmetnom konaní výška priznaného finančného zadosťučinenia závisela nepochybne od úvahy súdu. Preto ujmu odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).